

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

інститут біології, хімії та біоресурсів

Кафедра землепорядкування та кадастру

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

МОНІТОРИНГ ТА ОХОРОНА ЗЕМЕЛЬ

обов'язкова

Освітньо-професійна програма Геодезія та землеустрій (землеустрій та кадастр)

Спеціальність 193 Геодезія та землеустрій

Галузь знань 19 Архітектура та будівництво

Рівень вищої освіти другий магістерський

Інститут біології, хімії та біоресурсів

Мова навчання українська

Розробники: Романко Роман Миколайович, асистент кафедри землепорядкування та кадастру; Беспалько Руслан Іванович, доцент кафедри землепорядкування та кадастру, к.б.н.

Профайл викладача (-ів) <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/kadastr/kolektiv-kafedri>

Контактний тел. +380372584741

E-mail: r.romanko@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=599>

Консультації Понеділок з 14.40 до 16.00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

В ході вивчення дисципліни розкриваються принципи організації робіт з ведення моніторингу земель, на основі яких вміти використовувати дані про їх фактичний стан для оптимізації землекористування; вміти вибирати необхідні дані планово-картографічних та статистичних матеріалів для прийняття рішень в галузі використання та охорони земель, державного контролю за раціональним використанням земельних ресурсів.

2. Мета навчальної дисципліни: МОНІТОРИНГ ТА ОХОРОНА ЗЕМЕЛЬ є дати студентам теоретичні та практичні знання про принципи та методи організації моніторингу земель та контролю за станом земельних ресурсів, визначити можливості подальшого використання даних моніторингу для прогнозування та прийняття заходів щодо ефективного управління земельними ресурсами.

3. Пререквізити.

Екологічнобезпечне використання земельних ресурсів, Основи землеустрою та організації територій, Оцінка і прогнозування якості земель, Кадастри природних ресурсів, Основи землевпорядкування та кадастру, Земельні ресурси, Державний земельний кадастр, Землевпорядне проектування, Управління муніципальними землями, Державний контроль, охорона та раціональне використання земель, Земельне право.

4. Результати навчання У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- ✓ знати структуру органів державної влади з питань проведення моніторингу;
- ✓ знати методичні основи моніторингу земельних ресурсів;
- ✓ знати принципи організації робіт з проведення моніторингу земельних ресурсів;

вміти:

- ✓ аналізувати картографічні, статистичні матеріали для потреб організації ефективного використання земельних ресурсів;.
- ✓ вміти визначати стан земельних ресурсів (кількісну та якісну характеристики);
- ✓ вміти складати програми моніторингу земельних ресурсів при різному їх використанні з метою розробки необхідних заходів щодо їх охорони

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни <u>МОНІТОРИНГ ТА ОХОРОНА ЗЕМЕЛЬ</u>												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість				Кількість годин					Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	5	9	7,0	210	2	30	15	-	-	161	4	іспит
Заочна	5	9	7,0	210	2	8	4	-	-	198	-	іспит

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі						усього	у тому числі					
		л	сем	прак	інд	с.р.	л		п	прак	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Предмет та завдання моніторингу земельних ресурсів													
Тема 1. Предмет, завдання та структурна будова системи моніторингу земельних ресурсів	24	2	2	-	-	20	22	2	-	-	-	-	20	
Тема 2. Автоматизація та інформатизація моніторингу та охорони земель	28	4	2	-	2	20	30	-	-	-	-	-	30	
Тема 3. Природно-сільськогосподарське районування території України	26	4	2	-	-	20	34	2	2	-	-	-	30	
Тема 4. Агрохімічна паспортизація земель сільськогосподарського	26	4	2	-	-	20	20	-	-	-	-	-	20	

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем	прак	інд	с.р.		л	п	прак	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
призначення												
Разом за змістовим модулем 1	104	14	8	-	2	80	106	4	2	-	-	100
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Моніторинг земель та контроль за їх використанням											
Тема 5. Моніторинг правового режиму використання	26	4	2	-	-	20	22	2	-	-	-	20
Тема 6. Моніторинг вартості та ціни земель різного функціонального використання	26	4	2	-	-	20	30	-	-	-	-	30
Тема 7. Норми екологічного законодавства щодо оцінки екологічного стану земель	26	4	2	-	-	20	32	2	-	-	-	30
Тема 8. Державний контроль за використанням та охороною земель як складова системи моніторингу довкілля	28	4	1	-	2	21	20	-	2	-	-	18
Разом за змістовим модулем 2	106	16	7	-	2	81	104	4	2	-	-	98
Усього годин	210	30	15	-	4	161	210	8	4	-	-	198

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
1.	Нормативно-законодавчі та методичні основи в галузі моніторингу та охорони земель

№	Назва теми
2.	Автоматизація та інформатизація моніторингу та охорони земель
3.	Природно-сільськогосподарське районування території України
4.	Моніторинг вартості та ціни земель різного функціонального використання
5.	Норми екологічного законодавства щодо оцінки екологічного стану земель
6.	Державний контроль за використанням та охороною земель як складова системи моніторингу довкілля
7.	Норми екологічного законодавства щодо оцінки екологічного стану земель
8.	Сучасні аспекти розвитку та структурна будова системи моніторингу земельних ресурсів

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є письмова та практична робота

Формами підсумкового контролю є іспит.

Засобами оцінювання можуть бути:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- аналітичні звіти;
- реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Підсумковий контроль:

Особливості оцінювання знань студентів на підсумковому модулі

Кінцева оцінка складається із оцінки за заключне тестування (максимальна кількість балів – 5).

Результати заключного тестування оцінюються так (у тесті 10 запитань) №1:

Кількість правильних відповідей	Бал
95-100%	5
80-94%	4
60-79%	3
30-59%	2
15-29%	1
<14%	0

Відповідь на теоретичні питання №№2-4:

9	студент дає вичерпні та логічні відповіді на поставлені запитання; бере активну участь в обговоренні всіх питань і суттєво доповнює відповіді новітніми даними; вміє встановити причинно-наслідкові зв'язки при обговоренні матеріалу; проявляє знання з додаткової літератури, не обмежуючись лекційним матеріалом
7,5	студент репродуктивно відтворює вивчений матеріал та при відповіді на запитання допускає неточності, які виправляє з допомогою викладача; суттєво доповнює деякі питання
5	студент робить суттєві та доречні доповнення, чітко формулює основні визначення та поняття.
2,5	студент робить спроби відповідати чи доповнювати, проте виявляє слабкі знання

	та допускає грубі помилки під час обговорення матеріалу.
1	протягом опитування студент не проявляє активності, хоча інколи намагається не без допомоги викладача та студентів дати визначення, сформулювати поняття чи зобразити формулу.
0	студент не може дати відповіді на запитання

Розв'язок практичного завдання №5:

8	студент виявляє глибокі і повні знання матеріалу, проявляє творчий підхід та безпомилкове відтворення набутих теоретичних знань з використанням наукової термінології, розв'язує повністю отримане завдання і робить висновки по отриманих результатах.
6	студент показує системний та репродуктивний характер теоретичних знань, розв'язує повністю отримане завдання і робить висновки по отриманих результатах.
4	студент показує системний та репродуктивний характер теоретичних знань, проте допускає помилки, які може виправити з допомогою викладача.
2	студент виявляє знання основного матеріалу, але під час відповіді допускає помилки і неточності.
1	студент робить спроби відповідати, проте виявляє слабкі знання та допускає грубі помилки.
0	студент не може виконати завдання

Розподіл балів, які отримують студенти

Іспит

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)								Кількість балів (іспит)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
5	10	5	10	5	10	5	10	40	100

T1, T2 ... T11 – теми змістових модулів.

7. Рекомендована література

Базова

1. Закон України «Про охорону земель»
2. Закон України "Про державний контроль за використанням та охороною земель" від 19.06.2003 № 963–IV // офіційний сайт ВРУ
3. Родючість ґрунтів: моніторинг та управління / За ред. В.В. Медведєва. – К.: Урожай, 1992. – 246 с.
4. Гавриш Н.С. Правова охорона ґрунтів в Україні.- Одеса, 2008.- 228 с.
- 5.
6. Козьмук П.Ф., Чернявський О.А., Козьмук А.П. Земельні ресурси Буковини: стан, моніторинг, використання. – Чернівці: Букрек, 2003. – 248с.
7. Козьмук П.Ф., Сушинський І.В. Земельне та екологічне законодавство: Навчальний посібник. – Чернівці: Букрек, 2006. – 280с.
8. Методичні рекомендації з питань створення системи моніторингу довкілля регіонального рівня (16.12.2005 р. № 467)

Допоміжна

1. Фрід О.С. Методологія оцінки стійкості ґрунтів до деградації // Ґрунтознавство. – 1999. - № 3. – С. 399–404.
2. Канаш О.П., Осипчук С.О., Кривов В.М. Про нові підходи до ерозійного районування України // Шляхи раціонального використання земельних ресурсів України. – Чабани: Інститут землеробства УААН, 1995.–С. 55
3. Кривов В.М., Мартин А.Г. Сучасні організаційно – правові проблеми охорони земель і ґрунтів України // Землеустрій і кадастр. – 2007. – №3. – С. 44–48.
4. Наказ Держкомзему України "Про Методичні рекомендації щодо здійснення ерозійного районування (зонування) земель" від 28.12.2004.
5. Панас Р.М. Основи моніторингу та прогнозування використання земель. – Львів: Новий світ – 2000, 2007. – 224с.

8. Інформаційні ресурси

1. <http://www.dzk.gov.ua/>
2. <http://www.minagro.gov.ua/>
3. <http://nau.ua/http://www.pryroda.gov.ua/ua/>
4. <http://www.nkau.gov.ua/nsau/catalognsau.nsf/>